

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

אין צורך לכבס את כל הבגד שניתז עליו דם חטאת, אלא את מקום הדם בלבד, שנאמר,

"אֲשֶׁר יִזָּה עָלֶיהָ תִּכְבֵּס", ללמד, שאין צריך לכבס

אלא את מקום הדם בלבד.

האם עור נחשב כדבר הראוי לכיבוס

א. דעת אביי – חכמים ואחרים נחלקו בדין זה.

לדעת חכמים עור הוא דבר שלא שייך בו כיבוס,

[ולכן, אם ניתז מדם חטאת על העור, אינו טעון

כיבוס אלא גירוד. וכן היא דעת המשנה במסכת

שבת, המתירה לתת מים על העור לנקותו

מלשלושת שעליו, ואין הדבר אסור משום כיבוס,

שלא כבגד, שאסור לתת עליו מים לנקותו, כי

הכיבוס בבגד הוא תולדת מלאכת ליבון].

ולדעת אחרים, עור הוא דבר ששייך בו כיבוס,

[וכן היא דעת משנתנו, המחייבת לכבס עור

שניתז עליו מדם החטאת].

ולפי זה, רב ששיכשך נעליו בשבת במים, ולא חשש

שיש בדבר איסור כיבוס, עשה כדעת חכמים.

ב. דעת רבא – הכל מודים שבעור רך שייך

כיבוס, [ומשנתנו המחייבת לכבס עור שניתז עליו

מדם החטאת, היא כדברי הכל ובעור רך].

ומתחילה אמר רבא, שכמו כן הכתוב בעניין

נגעים, "וְהַפָּגַד אֹתְךָ אוֹ הַשְּׂתִי אוֹ הָעֶרְב אוֹ כָּל כְּלֵי הָעוֹר אֲשֶׁר

תִּכְבֹּס וְסָר מֵהֶם הַנֶּגַע וְכַבֵּס שְׂנִית וְסָהַר", שמשמע ממנו

שהעור מתכבס, אינו מדבר אלא בכלי עור שהם

רכים. אולם לבסוף אמר, שהכתוב הזה מדבר

בכל כלי עור, אף אלו שהיו קשים, כי אחר שפרח

בהם הנגע הוא מרככם, ואם כן למעשה כל כלי

עור שפרח בהם נגע נעשים רכים.

ורק לעניין עור קשה, נחלקו חכמים ואחרים.

שלדעת חכמים עור קשה הוא דבר שלא שייך בו

כיבוס, [ולכן, אם ניתז מדם חטאת על עור קשה,

אינו טעון כיבוס אלא גירוד]. **ולדעת אחרים, עור**

קשה הוא דבר ששייך בו כיבוס, [ולכן, אם ניתז

מדם חטאת על עור קשה, הוא טעון כיבוס].

- ומתחילה אמר רבא, שהמשנה במסכת שבת,

המתירה לתת מים על העור בשבת, שמשמע

ממנה שהעור אינו ראוי לכיבוס, מדברת בעור

קשה, והיא כדעת חכמים, האומרים שבעור

קשה לא שייך כיבוס.

ולפי זה, רב ששיכשך נעליו בשבת במים, ולא חשש

שיש בדבר איסור כיבוס, עשה זאת בנעל מעור קשה

וכדעת חכמים.

- אולם לבסוף חזר בו רבא, ואמר, שהמשנה

במסכת שבת מדברת אף בעור רך [כרים

וכסתות] והיא כדברי הכל, והטעם שמותר לתת

עליו מים, כי אף שעור ראוי לכיבוס, מכל מקום

אינו מתכבס בנתינת מים בלבד, אלא על ידי

כיסכוס, [=משפשף צדו זה על צדו זה כדרך המכבס

בגדים או חזו הבגד בשתי ידיו ומשפשף], אבל נתינת

מים על עור אינה מכבסת אותו, ולכן לדברי הכל

מותר לתת מים על עור לנקותו, אפילו הוא רך,

ובלבד שלא יכסכו. [וכל זה בעור, אבל בגד,

שרייתו במים זו היא כיבוסו, אף בלא כיסכוס].

ולפי זה, רב ששיכשך נעליו בשבת במים, ולא חשש

שיש בדבר איסור כיבוס, עשה זאת כדברי הכל שהרי

לא כסכס את הנעל אלא רק שכשך. [אבל כיבוס על ידי

כסכוס אסור. לדעת חכמים הכיבוס הזה אסור דווקא

בעור רך. ולדעת אחרים הוא אסור אף בעור קשה].

הזורק בגד למים בשבת, חייב [חטאת בשוגג

ומיתה במזיד], משום שעשה מלאכת ליבון

[האסורה בשבת], כי שריית בגד במים היא

כיבוסו, וכיבוס הוא תולדת ליבון.

הזורק זרע פשתן למים בשבת, [אינו חייב משום זרע, כי אין הזרע צומח במים, אבל] **חייב** [חטאת בשוגג ומיתה במזיד], **משום** שעשה **מלאכת לישה**, [האסורה בשבת], כי כשהפשתן במים, יוצא ממנו ריר, והריר הזה מדבק את הזרעים יחד, והמדבק זרעים יחד על ידי ריר, הרי זה תולדת מלאכת לישה.

מקום (א) כיבוס בגדים [שניתז עליהם דם חטאת]

(ב) שבירת כלי חרס (ג) ומריקה ושטיפה של

כלי נחושת [שבשלו בהם בשר חטאת]

בעניין כיבוס בגד שניתז עליו מדם החטאת, נאמר, "תְּכַבֵּס בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ", ללמד שיכבסו את הבגד בעזרה.

וכמו כן לעניין הדין הכתוב מיד אחר כך, "וְכָלִי חָרֵשׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר", יש לקיימו במקום קדוש בעזרה.

וכמו כן לעניין הדין הכתוב אחרי כן, "וְאִם בְּכָלִי נְחֹשֶׁת בְּשָׁלָה וּמְרָק וְשֵׁטֶף בְּמַיִם", יש לקיימו במקום קדוש בעזרה.

דברים שחטאת חמורה משאר קדשי קדשים

א. כיבוס.

חטאת שניתז מדמה על בגד, הרי זה טעון כיבוס. אבל אם ניתז מדם קדשי קדשים אחרים על בגד, אינו טעון כיבוס.

ועל עניין זה שנינו, 'זה חומר בחטאת מקדשי קדשים', אולם אף שהמשנה נקטה חומרא אחת, אינה חומרה יחידית, אלא חומרא אחת מתוך כמה חומרות, כמבואר להלן.

ב. מתן דם לפנים [ולפני ולפנים]. [חומרא בחטאות הפנימיות בלבד].

חטאות הפנימיות, מתן דםס בהיכל, וחלקן אף בקדש הקדשים. אבל שאר קרבנות, מתן דםס רק על מזבח החיצון.

ג. נפסלת בכניסת דם לפנים. [חומרא בחטאות החיצונות בלבד. ואינה כדעת רבי עקיבא].

חטאות החיצונות שנכנס דמן להיכל, נפסלו. אבל אם נכנס להיכל דם קדשי קדשים אחרים, לא נפסלו. [וכל זה כדעת חכמים, אבל לדעת רבי עקיבא, גם שאר קרבנות שנכנס דמם להיכל נפסלו כפי שנתבאר בדף פ"ב].

ד. כפרה על חייבי כריתות.

רוב החטאות, [חוץ מאלו הבאות על שבועת העדות ושבועת ביטוי], מכפרות כפרה גדולה, על חטא שעונשו כרת. אבל שאר קרבנות אינם מכפרים כל כך.

ה. ארבע מתנות. [חומרא זו אינה כדעת רבי ישמעאל].

החטאת דמה ניתן בארבע מתנות. אבל דם שאר קרבנות אינו ניתן אלא בשתי מתנות [שהן ארבע] או במתנה אחת. [וזה כדעת חכמים, אבל לדעת רבי ישמעאל, יש עוד קרבנות שיש בהם ארבע מתנות, ואלו כל אותם שלדעת חכמים יש בהם שתי מתנות שהן ארבע, שבהן לדעת רבי ישמעאל יש ארבע מתנות גמורות, שתיים בכל קרן, כפי שנתבאר בדף נ"ג].

ו. ארבע קרנות.

החטאת דמה ניתן בארבע מתנות על ארבע קרנות המזבח. אבל דם שאר קרבנות, דמם אינו ניתן אלא לכל היותר על שתי קרנות.

ז. קרן.

החטאת דמה ניתן על קרנות המזבח למעלה. אבל שאר קרבנות, דמם ניתן למטה מחוט הסיקרא.

ח. אצבע.

החטאת דמה ניתן למזבח באצבע. אבל שאר קרבנות, דמם נזרק מן הכלי ישירות למזבח.

ט. חודה של קרן.

החטאת דמה ניתן על חודה של קרן. אבל שאר קרבנות אינם כן.

טמאים הטעונים הכנסה לעזרה

א. בגד שניתז עליו דם חטאת.

כבר נתבאר, שכשניתז דם חטאת על הבגד, הוא **טעון כיבוס במקום קדוש**. וכן הדין אף אם בטעות הוציאו את הבגד מהעזרה קודם שכבסוהו, שצריך לשוב ולהכניסו לכבסו בעזרה.

אולם אם נטמא הבגד חוץ לעזרה, אי אפשר להכניסו בטומאתו, כי **אסור להכניס טומאה לעזרה**, ולכן, **קודם שמכניסים אותו לעזרה**, מטהרים אותו על ידי קריעת רובו, שבכך מתבטל ממנו שם כלי לעניין טומאה, ומאחר שנטהר, מכניסים אותו לכבסו בעזרה.

ומכל מקום, אין קורעים את הבגד לגמרי, עד שלא יחשב כלל כבגד, כי נאמר, "הַבֶּגֶד אֲשֶׁר יִזָּה עָלֶיהָ תִּכְבֹּס בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ", כלומר שיש לכבסו בעודו בגד, ולכן, קורעים אותו בשיעור שנטהר מטומאתו על ידי הקריעה אבל עדיין נשאר עליו שם בגד, וזה נעשה, על ידי שמשירים חיבור בין הקרעים בשיעור מעפות [=רוחב סודר], ומעתה, הואיל ונקרע רובו, נטהר מטומאתו [מהתורה, ורק מדרבנן הוא טמא], אבל מאחר שהקרעים מחוברים, ראוי לחזור ולחבר כולו, ולכן הוא נקרא בשם בגד.

דף צ"ה

ב. כלי חרס שבישלו בו בשר חטאת.

כבר נתבאר, שכלי חרס שבישלו בו בשר חטאת **טעון שבירה במקום קדוש**. וכן הדין אף אם בטעות הוציאו אותו מהעזרה קודם ששברוהו, שצריך לשוב ולהכניסו לשברו בעזרה.

אולם אם נטמא חוץ לעזרה, אי אפשר להכניסו בטומאתו, כי **אסור להכניס טומאה לעזרה**, ולכן, **קודם שמכניסים אותו לעזרה**, מטהרים אותו על ידי נקיבתו, שבכך מתבטל ממנו שם כלי לעניין טומאה, ומאחר שנטהר, מכניסים אותו לשברו בעזרה.

ומכל מקום, אין עושים בו נקב גדול, עד שלא יחשב כלי כלל, כי נאמר, "וְכָלִי חָרָשׁ אֲשֶׁר תִּבְשַׁל בּוֹ יִשָּׁבֵר", כלומר שיש לשברו כשהוא כלי, ולכן, עושים בו **נקב קטן**, [לפי גרסת הגמרא לפנינו, עושים נקב בשיעור שורש קטן. ורש"י פירש, שעושים נקב קטן שמשקה יוצא דרכו], **ובכך הוא נטהר מטומאתו**, אבל עדיין נשאר עליו שם כלי, כי עדיין הוא ראוי לקבל זיתים [שהם גדולים מהנקב].

ג. כלי נחושת שבישלו בו בשר חטאת.

כבר נתבאר, שכלי נחושת שבישלו בו בשר חטאת, **טעון מריקה ושטיפה במקום קדוש**. וכן הדין אף אם בטעות הוציאו אותו מהעזרה קודם שמרקוהו ושטפוהו, שצריך לשוב ולהכניסו לעשות זאת בעזרה.

אולם אם נטמא חוץ לעזרה, אי אפשר להכניסו בטומאתו, כי **אסור להכניס טומאה לעזרה**, ולכן, **קודם שמכניסים אותו לעזרה**, מטהרים אותו על ידי שמועכים אותו, שבכך מתבטל ממנו שם כלי לעניין טומאה, ומאחר שנטהר, מכניסים אותו לשברו בעזרה.

ומכל מקום, מאחר שנאמר, "וְאִם בְּכָלִי נְחֹשֶׁת בְּשָׁלָה וּמֵרַק וְשִׁטְף בְּמַיִם", כלומר, שיש למרקו ולשוטפו כשהוא כלי, אין ממרקים ושוטפים את הנחושת כשהיא מעוכה ואינה כלי, אלא תחילה **מכים על הנחושת המעוכה והשבורה לעשותה מחדש צורת כלי**, ורק אז עושים בו מריקה ושטיפה.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.

bekitsur1@gmail.com

מותר להפיץ שלא למטרה מסחרית

לקבלת קבצים אלו בוואצאפ
שלחו הודעה למספר 050-6877088

[לרכישת בקיצור על מסכת זבחים](#)

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)